

Finansdepartementet
Postboks 8008 - Dep.
0030 OSLO

Dato: 03.05.2005
Vår ref.: 2005/00105
LPA/RM
Deres ref.: 02/1658 FM KyK

Høringsuttalelse – Forslag til enkelte endringer i lov om foretakspensjon og innskuddspensjonsloven

Finansnærings Hovedorganisasjon (FNH) viser til høringsbrev fra Finansdepartementet av 04.02.05, der en arbeidsgruppe legger frem forslag til endringer i lov om foretakspensjon (LOF) og innskuddspensjonsloven (LOI).

I etterkant av innføringen av LOF og LOI har det fremkommet en rekke uklarheter knyttet til lovforståelsen, og FNH er positiv til at Finansdepartementet har fremmet forslag til avklaringer på flere av problemstillingene i sin høring.

FNH vil likevel påpeke at selv om arbeidsgruppens intensjon har vært god, er ikke alltid de foreslåtte endringene slik at de vil oppfylle intensjonen.

Vi vil særlig peke på at forslaget til endrede regler for regulering av pensjon ikke er tilfredsstillende og ikke kan anses som en forbedring i forhold til gjeldende regelverk. Når det gjelder å endre utbetalingsreglene knyttet til uførepensjon ber FNH departementet vurdere nærmere hvorvidt en kan foreta slike endringer for allerede opptjent pensjon. FNH mener slike endringer kan svekke tilliten til og troverdigheten for ytelsesbaserte pensjonsordninger.

FNH er videre bekymret for at sykmeldte og delvis uføre kan falle mellom to stoler ved en omdanning fra ytelsesbasert til innskuddsbasert pensjonsordning. Vi går også nærmere inn på problemene knyttet til administrasjonsreserve og utstedelse av fripoliser til medlemmer av en ordning, et regelverk vi igjen ber om at tas opp til vurdering siden det er svært fordyrende for ytelsesbaserte ordninger.

1. Attføringspenger og rehabiliteringspenger i Folketrygden og LOF § 6-1

I rapporten foreslår arbeidsgruppen at rehabiliteringspenger likestilles med attføring og foreslår en lovendring for å oppnå det. Vi er isolert sett enig i at ytelsene, rehabiliteringspenger og attføringspenger i folketrygden, likestilles i forhold til når uførepensjon fra pensjonsordningen skal utbetales.

Det foreslås imidlertid ingen endring i foretakspensjonsloven for å videreføre bestemmelsen fra før loven trådte i kraft om at det skal utbetales uførepensjon etter 12 måneders uførhet, slik FNH har foreslått i brev av 17.02.02 og 23.12.03 til Finansdepartementet.

Arbeidsgruppen har gitt følgende begrunnelse på s.21 i rapporten:

"Arbeidsgruppen vil peke på at å pålegge ordningene å utbetale uførepensjon samtidig med attføringspenger vil ha ikke-ubetydelige økonomiske effekter for ordningene, samt innebære administrative konsekvenser. Videre vil dette øke samlet kompensasjon for den enkelte, slik at de økonomiske insentivene til å komme tilbake i arbeid i attføringsperioden kan bli svekket."

For medlemmer som har opparbeidet seg uføreytelsen før LOF ble innført, innebærer lovbestemmelsen en reell innskrenkning i opparbeidede rettigheter. Denne lovbestemte innskrenkningen i ytelsene ble innført med LOF og gjaldt ikke under det tidligere TPES-regelverket (forskrift av 28.06.68 nr.3 og forskrift av 27.10.69 nr.9451 gitt i medhold av skatteloven). I de tilfeller det er betalt premie for rett til utbetaling av uførepensjon etter 12 måneder etter uførheten inntraff (etter gitte regler), har praksis vært at uførepensjonen utbetales til ordningens premiefond når medlemmet er på attføring. Innskrenkningen i reglene for uføreutbetaling har blitt påpekt av FNH i flere tidligere brev til departementet, uten at vi kan se at dette har blitt drøftet av arbeidsgruppen.

Generelt vil det kunne svekke tilliten til private pensjonsordninger når myndighetene fastsetter regelverk som reduserer opparbeidede rettigheter.

FNH mener videre det er uheldig at reglene for når uførepensjon blir utbetalt er forskjellige for medlemmer i private og offentlige pensjonsordninger. Systemet med bruttoordninger gjør at medlemmer i offentlige ordninger ikke får noen nedgang i ytelsene under attføringsperioden, til forskjell fra utbetalinger etter LOF. Medlemmer av offentlige tjenstepensjonsordninger i en attføringsperiode vil uansett få utbetalt differansen mellom 66 % av lønn og attføringspenger. Det vil si at medlemmer av private ordninger som tjener mer enn 6 G (G er grunnbeløpet i Folketrygden) vil få mindre utbetalt i attføringsperioden enn medlemmer av offentlige ordninger, jf. vedlegg 1. Det bes om at Finansdepartementet vurderer å rette på denne forskjellsbehandlingen av offentlige og private pensjonsordninger.

FNH ser arbeidsgruppens argumenter knyttet til hva som skal til av økonomiske insentiver for å komme i arbeid igjen. Til det vil vi anføre at en nedgang i inntekt som foreslås også kan føre til motsatt effekt, ved at det kan bli et press i retning av å få innvilget varig uførepensjon fra trygden, noe som vil gi bedre økonomisk uttelling for en del medlemmer.

FNH vil derfor igjen be departementet vurdere en lovendring som sikrer medlemmene uførepensjon fra pensjonsordningen etter 12 måneders uførhet, og ved eventuelle andre

løsninger ber vi departementet avklare de rettslige forhold knyttet til allerede opparbeidede rettigheter i forhold til lovendringen.

2. Regulering av alders- og etterlattepensjon til uføre

I høringsnotatet åpner arbeidsgruppen for regulering av uføre medlemmers opptjente alders- og etterlattepensjon med inntil samme prosentvise tillegg som gis til alderspensjon under utbetaling. Arbeidsgruppen legger til grunn at også etterlattepensjon til alderspensjon skal kunne reguleres på tilsvarende vis. Dette er et punkt hvor Finansdepartementet ser ut til å ha hatt gode intensjoner, men hvor arbeidsgruppen ikke har kommet frem til en god løsning.

2.1 Årlig regulering

2.1.1 Åpning for regulering

Arbeidsgruppen foreslår at det skal åpnes for at også eventuelle ytelser (dvs. ytelser tilknyttet en person som har en pensjon under utbetaling, men som ennå ikke har kommet til utbetaling) skal reguleres. Bakgrunnen for at det ikke skal være pålagt å regulere eventuelle ytelser, begrunnes ved hvor dyr en slik regulering kan bli. FNH tror det må foreligge en misforståelse når det gjelder kostnadene knyttet til reguleringen, noe vi har gjort nærmere rede for i vedlegg 2.

At FNH, sammen med Norske Pensjonskasser Forening og Næringslivets Hovedorganisasjon, har tatt opp spørsmålet om denne type regulering, har sin bakgrunn i at organisasjonene mener at det ikke er rimelig at for eksempel en uførepensjonist skal få en vesentlig reduksjon i sine utbetalte ytelser når vedkommende går over til å bli alderspensjonist. Det har også fra vår side vært vist til NOU 1998: 1 Utkast til lov om foretakspensjon, der opphøret av bonusplaner og behovet for regulering er beskrevet. Der opplyses det videre at formålet med bestemmelsen om regulering av løpende pensjoner er å sikre at verdien av pensjonsutbetalingene til pensjonistene så vidt mulig følger lønns- og prisstigningen. Dette kan vi ikke tolke annerledes enn at en nedgang i pensjon når en person går over fra å være uførepensjonist til å bli alderspensjonist *ikke* er i henhold til formålet med bestemmelsen.

Ut fra dette mener FNH at det bør være et krav i loven om at også eventuelle ytelser skal reguleres, ikke bare være en åpning for det.

2.1.2 Størrelsen på reguleringen

I tråd med det som er skrevet over, mener FNH at reguleringstillegget ikke bare skal være *inntil* samme prosentvise tillegg som gis til alderspensjon under utbetaling, men at tillegget som gis eventuelle ytelser skal være *likt* tillegget som gis til pensjoner under utbetaling.

Vi vil videre påpeke at lovteksten i § 5-10 er uheldig utformet med tanke på regulering av uføre- og etterlattepensjoner tilknyttet alderspensjon etter lov om innskuddspensjon eller engangsbetalt alderspensjon, der alderspensjonen reguleres ut fra sin egen avkastning. En

kobling av reguleringen av uføre- og etterlattepensjoner mot alderspensjonens regulering er da ikke hensiktsmessig. Tilsvarende vil det heller ikke være mulig å koble reguleringen mot alderspensjonen i en ordning der det for eksempel kun er uførepensjonister (ingen alderspensjon har ennå kommet til utbetaling).

FNH mener det må være et krav at regulering av uføre- og etterlattedekninger skal være på samme nivå som regulering av alderspensjon i ytelsesbaserte ordninger. FNH ber videre departementet klargjøre regulering av uføre- og etterlattedekninger i de tilfelle reguleringen ikke kan knyttes mot en alderspensjon i lovtekst eller forarbeider.

2.1.3 Regulering av alle ytelser tilknyttet en person

FNH har ved flere anledninger tatt opp med departementet behovet for at reguleringen av pensjoner skal omfatte både den pensjonen som er under utbetaling og eventuelle senere pensjoner som kan komme til utbetaling for samme person. Næringen har også laget en bransjestandard for regulering av pensjoner som bygger på tidligere bonusplaner, som alle FNHs medlemmer som tilbyr kollektiv tjenstepensjon etter lov om foretakspensjon har sluttet seg til.

FNH kan imidlertid ikke se at arbeidsgruppen har vurdert og kommentert denne bransjestandarden tilstrekkelig.

Vi vil påpeke at forslaget til lovregulering nok ikke er i tråd med FNHs bransjestandard eller tidligere bonusplaner. Dette er forsøkt illustrert i en forenklet modell i tabellen 2.1 nedenfor.

Tabell 2.1 Regulering etter arbeidsgruppens modell

	Alderspensjon		Uførepensjon	
	Årlig ytelse	Opptjent pensjon	Årlig ytelse	Opptjent pensjon
Opprinnelig pensjon	100.000	16.667	100.000	16.667
Oppreg. beløp 1% regulering		167	1.000	1.000
Ny pensjon	100.000	16.834	101.000	17.667
Arb. gr. mening ?	100.167	16.837	101.000	17.667

Det tas utgangspunkt i en person som ved ansettelse antas å ha 30 år igjen til pensjonsalder. Etter 5 år vil vedkommende være 42 år. Årlige alderspensjon er på 100.000 og uførepensjonen er lik alderspensjonen. Etter 5 år blir vedkommende tilkjent uførepensjon. På tidspunktet uførepensjonen kommer til utbetaling vil opptjent pensjon både for alderspensjonen og uførepensjonen være 5/30 av kr 100.000, dvs. kr 16.667.

Det antas at uførepensjonen får en regulering på 1 %. Ny årlig pensjon blir da 101.000. Etter utkastet til ny lov skal alderspensjonen ikke reguleres, kun opptjent pensjon. Alderspensjonen blir dermed stående med kr 100.000 i ytelse, mens opptjent pensjon har økt. Dette kan ikke ha vært hensikten, i og med at opptjent pensjon skal følge en lineær opptjening betalt via premiefritaket under uførhet. FNH antar derfor at arbeidsgruppen har ment at ny pensjon skal øke tilsvarende som den opptjente pensjonen, dvs. til kr. 100.167.

Uansett tolkning mener FNH at dette ikke er en hensiktsmessig løsning. Den ønskelige løsningen er illustrert i tabell 2.2 nedenfor.

Tabell 2.2 Regulering etter næringens bransjestandard

	Alderspensjon		Uførepensjon	
	Årlig ytelse	Opptjent pensjon	Årlig ytelse	Opptjent pensjon
Opprinnelig pensjon	100.000	16.667	100.000	16.667
Oppreg. beløp	1.000	1.000	1.000	1.000
Ny pensjon	101.000	17.667	101.000	17.667

Ut fra denne reguleringsmetoden sikres det at pensjonen øker likt for alle ytelsene knyttet til personen.

FNH vil gå klart imot enhver løsning som innebærer at årlig pensjon endres for eksempel ved overgang fra uførepensjon til alderspensjon.

FNH mener videre at det er et krav i forhold til lov om foretakspensjon at forholdet mellom ytelsene holdes konstant.

2.1.4 Finansiering av reguleringen

Når det gjelder arbeidsgruppens vurderinger av hvordan oppregulering skal finansieres, samt forholdet ved eventuell friskmelding av en ufør, mener vi disse vurderingene sannsynligvis bygger på en misforståelse, og vi henviser til vedlegg 2 for en nærmere diskusjon av dette forholdet.

2.1.5 Endringen i § 5-10

FNH mener ut fra det som er nevnt over at § 5-10, tredje ledd, heller bør lyde:

Alders- og etterlattepensjon knyttet til uføre medlemmer, samt etterlattepensjoner knyttet til medlemmer som mottar alderspensjon, skal gis samme prosentvise tillegg som gis til alderspensjon under utbetaling.

2.2 Fordeling av overskudd

FNH støtter forslaget til ending av § 8-5 som sikrer at alt overskudd knyttet til en person som får utbetalt pensjon, skal gå til pensjonistenes overskuddsfond.

3. Administrasjonsreserve ved opphør som ikke skyldes konkurs

FNH har i brev av 17.04.02 bedt om at departementet vurdere muligheten for å endre lov om foretakspensjon slik at foretaket må dekke eventuell manglende administrasjonsreserve ved opphør som ikke skyldes konkurs, og ved andre tilsvarende situasjoner der det må utstedes et stort antall fripoliser i forhold til antall medlemmer. Det er problematisk for livselskapene at det nå ikke blir foreslått en løsning som sikrer finansieringen av administrasjonsreserve ved denne type opphør. Vi viser til at det er foretak som lar ordningen gå til opphør i pensjonsinnretningen, mens det i realiteten dreier seg om en omdanning. Livselskapene har begrensede muligheter til å påse at omgåelser av loven ikke skjer. FNH ser imidlertid at det er vanskelig å få til effektiv regulering gjennom lovendringer når problemet er at eksisterende lovgivning ikke følges lojalt.

FNH vil imidlertid peke på at det er et enda større problem for selskapene at det skal utstedes fripoliser i samsvar med LOF §§ 4-7 til 4-9 som følge av planendringer for medlemmer som fortsatt skal være med i ordningen. Det har vært en betydelig økning i antall planendringer som krever utstedelse av fripoliser etter innføring av LOF og LOI.

FNH viser igjen til at det er uforholdsmessig kostbart å utstede fripoliser i disse situasjonene. Som kjent må det ved utstedelse av fripoliser avsettes administrasjonsreserve som skal tilsvare kostnadsbetjening av forsikringen i all fremtid. Det ville vært en langt rimeligere løsning om den opptjente rettigheten i stedet ble stående i ordningen og fikk tilført sitt overskudd der. Oppregulerte ytelser vil så fremkomme i forsikringsbeviset som hvert år sendes medlemmene. Vi viser til vårt brev av 25.04.01 til Finansdepartementet som følger vedlagt, se vedlegg 3.

Det er videre slik at livselskapene tar inn en del administrasjonsreserve ved vanlige premieinnbetalinger. Det blir imidlertid en ikke-forsikringsbar risiko å ta inn nok til å dekke administrasjonsreserve ved utstedelse av fripoliser ved planendringer. Planendringer foretas etter en overveid beslutning i det enkelte foretak, og ikke som en tilfeldig begivenhet. De andre kundene som ikke foretar planendringer må etter dagens regel bære sin del av kostnadene knyttet til denne endringen. I stedet for å si at foretaket selv bør bære disse kostnadene, ber FNH om at departementet endrer reglene i LOF slik at kravet om utstedelse av fripoliser ved planendringer for personer som er med i pensjonsordningen, opphører.

Generelt mener FNH at rettigheter for medlemmer, med eventuelt overskuddstilføring, må sikres i ordningen og ikke via fripoliser.

4. Oppdekning av manglende premiereserve ved overgang fra en ytelsesordning til en innskuddsbasert ordning

Ved omdanning fra en foretakspensjonsordning til en innskuddspensjonsordning kan midlene i premiefondet etter foretakspensjonslovens § 15-6 (1) overføres til innskuddsfond i den nye pensjonsordningen.

Foretakspensjonsloven inneholder en rekke overgangsregler for pensjonsordninger opprettet før loven trådte i kraft, deriblant nærmere regulering for hvordan midlene i pensjonsordningens premiefond skal brukes ved opphør av slike pensjonsordninger. Lovreguleringen for bruk av premiefondsmidler ved omdanning til innskuddspensjonsordning er ikke entydig, og departementet foreslår derfor en tydeliggjøring i loven på dette området. Forslaget innebærer at premiefondet i lovens overgangsperiode skal benyttes til dekking av manglende premiereserve før midler overføres til innskuddsfond ved avvikling av pensjonsordning som følge av omdanning etter foretakspensjonslovens § 15-6.

FNH støtter Finansdepartementets forslag til presisering i loven på dette området.

5. Lovbestemt permisjon og medlemskap i flere pensjonsordninger

Arbeidsgruppen foreslår endrede regler både i LOF og LOI for personer som har permisjon i henhold til lov, slik at disse arbeidstakerne ikke nødvendigvis behøver å være medlem av pensjonsordningen dersom de er medlem av en annen pensjonsordning i permisjonstiden.

FNH støtter de foreslåtte lovendringene.

6. Rettigheter ved opphør når summen av medlemstid i ordninger etter lov om foretakspensjon og innskuddspensjonsloven overstiger 12 måneder

Arbeidsgruppen finner ikke grunn til å endre LOF § 4-6 og LOI § 6-1 med krav om tjenestetid på 12 måneder for å få rett til fripolise. Vi er enig i arbeidsgruppens tolkning på s. 42 i rapporten som legger til grunn at gjeldende regler ikke anses å være til hinder for at foretaket kan bestemme at det skal utstedes fripolise/pensjonskapitalbevis ved kortere tjenestetid enn 12 måneder.

FNH ber om at departementet bekrefter en slik tolkning i forarbeidene til lovendringene.

7. Omdanning og lukking for sykemeldte og uføre

Lov om foretakspensjon inneholder bestemmelser om omdanning fra ytelsesbasert til innskuddsbasert pensjonsordning, samt muligheten til lukking av eksisterende ordning for enkelte grupper av medlemmer.

Det er i gjeldende regelverk ikke gitt særskilt regulering av sykemeldte og uføre eller alders- og etterlattepensjonister i forbindelse med omdanning og lukking av pensjonsordninger. Etter dagens regler kan ikke en pensjonsordning uten videre videreføres for disse ved en omdanning etter LOF. LOI åpner heller ikke for at uføre arbeidstakere kan holdes utenfor den nye innskuddspensjonsordningen ved omdanning. Denne problemstillingen, der personer kan risikere å falle mellom to stoler ved en omdanning, med forslag til løsning er tatt opp av FNH i brev til Finansdepartementet av 28.05.03, som også er vedlagt (se vedlegg 4). Vi viser også til de konkrete forslagene til lovendringer i brevet.

7.1 Alders- og etterlattepensjonister

Ved en omdanning til en innskuddspensjonsordning vil pensjonistene etter gjeldende regelverk få utstedt fripoliser. Dette medfører at de ikke lenger er medlem i foretakets pensjonsordning. Flere pensjonsordninger har imidlertid avtalt at pensjoner under utbetaling skal reguleres for eksempel i takt med folketrygdens grunnbeløp eller konsumprisindeksen utover avkastningen på premiereserven. Foretakspensjonsloven setter øvre grense for slik regulering lik G-reguleringen.

FNH har i vedlegg til sitt brev til Finansdepartementet av 28.05.03 beskrevet problemstillingen og foreslått endringer i loven på dette området. Vi kan ikke se at arbeidsgruppen har behandlet spørsmålet.

FNH mener at det for alders- og etterlattepensjonister i en omdannings situasjon bør åpnes for at foretaket kan velge å la disse pensjonistene bli stående i en eventuell lukket pensjonsordning.

7.2 Uførepensjonister

Ettersom uføre medlemmer i pensjonsordning med premiefritak ved uførhet i en omdannings situasjon ikke kan holdes utenfor innskuddspensjonsordningen, og samtidig vil få utstedt fripolise som gir rett til fortsatt premiebetaling på premiefritaket, foreslår Finansdepartementet en lovendring på dette området. For å kunne unngå dobbeldekning eller dobbelt medlemskap for uføre åpnes det i høringsnotatet for at uføre medlemmer med premiefritak kan videreføre den opprinnelige pensjonsordningen ved omdanning til innskuddspensjonsordning. Den foreslåtte endringen vil også gjelde for uføre ved ordinær avvikling av pensjonsordningen i ordninger med premiefritak.

FNH ser det som positivt at arbeidsgruppen foreslår en regulering av uføre ved omdanning til innskuddspensjon. Vi mener imidlertid at forslaget ikke i stor nok grad ivaretar den uføre. I forslaget til lovtekst er det lagt opp til at en eventuell lukking av opprinnelig pensjonsordning skal være frivillig for bedriften. FNH ønsker ikke at loven skal åpne for en slik frivillighet, siden de uføre fremdeles vil falle utenfor dersom bedriften ikke ønsker å videreføre pensjonsordningen for disse medlemmene.

Dersom en ufør etter omdanningstidspunktet reaktiveres, forutsetter arbeidsgruppen at vedkommende går over til innskuddspensjonsordningen. Likeledes går arbeidstakeren over for den friskmeldte delen ved delvis friskmelding. Det er imidlertid ikke foreslått lovendringer på dette området. FNH mener at forholdet knyttet til hel friskmelding med fordel kunne vært regulert i loven.

Når det gjelder delvis friskmelding, eller delvis uføre generelt, mener vi at arbeidsgruppen ikke kan ha vurdert effekten av at en person som er delvis ufør skal være med i den ytelsesbaserte ordningen for den uføre delen, men i innskuddspensjonsordningen med tilknyttede risikodekninger for den friske delen. Vedkommende vil da risikere å ikke bli med i risikodekningene knyttet til den friske delen så lenge delvis uførhet består. Særlig dersom risikodekningen knyttet til innskuddspensjonen tegnes i et annet selskap enn der

ytelsesordningen er, kan det ikke forventes at en delvis ufør vil få bli med i den nye risikodekningen. Med stor sannsynlighet for at uføregraden vil kunne øke, vil foretaket i så fall måtte betale inn hele kontantverdien av uførepensjonen for de den friske delen ved innmelding dersom ikke selskapet skal gå rett inn i en taps-situasjon.

FNH har vurdert mulige alternative løsninger for å sikre delvis uføre, og har kommet til at den beste løsningen må være at disse også blir stående i den lukkede ordningen for den friske delen, jf. vårt brev av 28.05.03 til departementet.

FNH mener derfor loven bør endres slik at foretaket må videreføre den ytelsesbaserte ordningen for uføre, og at dette må gjelde uansett uføregrad.

7.3 Sykmeldte

Finansdepartementet mener at det er lite hensiktsmessig å ta opp sykmeldte arbeidstakere i den lukkede ordningen for en kort periode før sykemeldingsperioden utgår. For sykmeldte er Finansdepartementet derfor av den oppfatning at disse fortsatt bør tas opp i innskuddspensjonsordningen etter gjeldende regelverk, og at det dermed ikke er behov for endring på dette området.

Vi kan ikke se at arbeidsgruppen i tilstrekkelig grad har vurdert om den sykmeldte kan falle mellom to stoler dersom gjeldende regelverk opprettholdes. Arbeidsgruppen anfører at en sykmeldt arbeidstaker skal bli tatt opp i innskuddspensjonsordningen. Arbeidsgruppen har imidlertid ikke diskutert at den sykmeldte ikke vil kunne komme inn i eventuelle risikodekninger (uførepensjon m.m.) knyttet til en slik innskuddspensjonsordning. Lov om foretakspensjon § 3-8 åpner for at foretaket kan la ikke-arbeidsføre bli med i pensjonsordningen. Det er imidlertid lite trolig at et forsikringsselskap vil, eller kan, tillate dette, dersom sannsynligheten for at de blir uføre er stor. Se også diskusjonen om delvis uføre i punkt 7.2.

Sykmeldte medlemmer i den opprinnelige pensjonsordningen kan eventuelt også være omfattet av premiefritak, og vil således være å oppfatte som uføre i forsikringssammenheng. Forholdet til de sykmeldte er derfor uklart.

FNH er derfor av den oppfatningen at Finansdepartementets forslag ikke ivaretar de sykmeldte godt nok, og at de sykmeldte bør være medlem i den lukkede pensjonsordningen på lik linje med de uføre.

7.4 Omdanning til engangsbetalt alderspensjon

Det har til nå ikke vært foretatt mange, om noen, omdanninger til engangsbetalt alderspensjon. Det har heller ikke vært stort omfang av nysalg av engangsbetalt alderspensjon. Vi ønsker likevel å kommentere reglene for slik omdanning.

Arbeidsgruppen mener at det ikke er behov for regulering av sykmeldte og uføre ved overgang til engangsbetalt alderspensjon, siden en slik overgang ikke er å betrakte som en

omdanning, men en regelverksendring. I arbeidsgruppens rapport punkt 9.1 vises det til Ot. prp. nr. 20 (2000-2001), der departementet slutter seg til arbeidsgruppens vurderinger med hensyn til at omdanning fra ytelsesbasert til engangsbetalt alderspensjon ikke forutsetter en avvikling av ordningen, men kan skje ved endringer i regelverket og i pensjonsplanen. Det heter i avsnitt 10.1, spesialmerknad til § 15-5:

"Første ledd presiserer at det er tilstrekkelig med regelverksendring ved omdanning av ytelsesbasert alderspensjon til en ordning med engangsbetalt alderspensjon eller omvendt"

Her fremgår det altså at det er *tilstrekkelig* med en regelverksendring, men ikke at regelverksendring er eneste løsning. I punkt 9.3 i arbeidsgruppens rapport står det imidlertid i fotnote 9 at det "ikke vil være snakk om å opprette en ny ordning slik tilfellet er ved omdanning til innskuddspensjonsordning.". FNH ber om at det avklares om omdanning *må* eller *kan* skje ved en regelverksendring.

Vi vil i den sammenheng påpeke at Finansdepartementet i brev til FNH av 08.07.02 angir at det skal utstedes fripoliser for allerede opptjente alderspensjoner i ytelsesordningen. Videre vil vi påpeke at ved en overgang til en innskuddsbasert pensjonsordning vil det ofte samtidig skje en endring i risikoytelsene slik at disse blir uten fripoliserett, eller at de vil utgå. Dette medfører at det også må utstedes fripoliser for risikoytelsene.

Typisk vil en overgang til engangsbetalt alderspensjon dermed medføre at det utstedes fripoliser for alle eksisterende ytelser. Det kan da virke noe spesielt at ordningen likevel kan kalles å fortsette, selv om alle ytelser er endret.

Dersom ordningen fortsetter oppstår ikke problemet med at sykmeldte og uføre kan falle mellom to stoler. Dersom omdanningen ikke kan foretas kun ved en regelverksendring, vil håndteringen av sykmeldte og uføre være uklar.

FNH mener imidlertid at dersom departementet mener det er en forutsetning for omdanning fra ytelsesordning til engangsbetalt alderspensjon at sykmeldte og uføre må være med i ordningen med engangsbetalt alderspensjon også for risikoytelser, må dette tydeliggjøres i lovteksten.

Vi mener derfor at det ville vært en fordel å sikre rettighetene til sykmeldte og pensjonister ved en overgang til engangsbetalt alderspensjon der risikoytelsene endres på en tilsvarende måte som ved en overgang til innskuddspensjon.

Dersom det forutsettes at sykmeldte og uføre fortsatt må være dekket av nye risikoytelser i ny ordning etter overgang til engangsbetalt alderspensjon, må dette presiseres i lov eller forarbeid. Tilsvarende bør det klargjøres om en overgang fra ytelsesordning til engangsbetalt alderspensjon må eller kan skje ved en regelverksendring.

7.5 Behandling av uføre ved avvikling av pensjonsordningen

Arbeidsgruppen foreslår at reglene som skal ivareta de uføre i en omdannings situasjon reguleres i § 15-3 Avvikling av pensjonsordningen. På denne måten vil en også i andre avviklingssituasjoner kunne fortsette ordningen for uføre. Dette blir imidlertid opp til foretaket å vurdere.

FNH støtter at en også i andre avviklingssituasjoner kan åpne for at ordningen kan fortsette for uføre.

7.6 Overføring av premiefond ved omdanning

Ved omdanning til innskuddspensjonsordning kan premiefond flyttes over til innskuddsfond. Etter gjeldende regelverk åpnes det ikke for at midler i premiefondet fordeles mellom opprinnelig og ny pensjonsordning ved lukking. FNH tok opp denne problemstillingen i sitt brev til departementet av 28.05.03.

Dersom den endelige lovtteksten innebærer at den ytelsesbaserte ordning skal kunne lukkes for flere enn de uføre (og ikke bare den uføre "delen"), mener FNH det bør vurderes å innføre en regel for fordeling av premiefondet mellom den lukkede ordningen og den nye ordningen dersom premiefondet skal overføres.

8. Medlemsdefinisjon og fordeling av premiefondsmidler ved omorganisering av foretaket

Det er i lov om foretakspensjon og lov om innskuddspensjon gitt nærmere regler for hvordan pensjonsordninger med tilhørende midler skal behandles dersom det foretas en omorganisering av foretak. Med omorganisering menes for eksempel deling av foretak i flere foretak eller at foretaket avvikles og overfører virksomhet til annet foretak. Beslutningen om fordeling av premiefond ved omorganisering avhenger av om andelen medlemmer i pensjonsordningen som berøres av endringene overskrider to tredeler av ordningens totale medlemsmasse.

Både lov om foretakspensjon og lov om innskuddspensjon definerer "medlemmer" i pensjonsordningen til å omfatte både arbeidstakere og pensjonister. Dette innebærer at alders- og uførepensjonister, som ikke vil motta premiefondsmidler ved fordeling knyttet til omorganisering i foretaket, likevel kan påvirke hvordan midlene i premiefond skal benyttes ved at de inngår i definisjonen av andelen av medlemmer som berøres.

Arbeidsgruppen foreslår at lovene endres slik at det klart fremkommer at det ikke skal tas hensyn til pensjonister ved vurdering av "to tredeler av medlemmene" i en rekke tilfeller. For å unngå forskjellige definisjoner av medlemmer i ulike deler av lovene, foreslås det å benytte begrepet "arbeidstakere som oppfyller opptaksvilkårene i regelverket til pensjonsordningen" i forbindelse med ulike typer av omorganisering av foretak. Dette begrepet benyttes allerede i gjeldende regler i definisjon av medlemmer, og departementet finner det derfor hensiktsmessig å bruke en slik formulering.

FNH støtter forslaget til lovendring.

FNH mener imidlertid at en generelt bør regulere medlemsbegrepet alle steder i lovene der en vurderer fordeling av premiefond og innskuddsfond. Eksempelvis reguleres tildeling av midler til utskilte foretak ved opphør av konsernforhold i henholdsvis § 12-6 i LOF og § 10-5 i LOI. Arbeidsgruppen har ikke foreslått endringer i nevnte paragrafer, hvilket FNH mener bør gjøres.

9. Øvrige merknader

FNH benytter samtidig muligheten til å be myndighetene foreta endringer i foretakspensjonslovens §§ 3-4, 4-9 og 8-7, slik at henvisninger til forsikringsvirksomhetslovens § 7-8 erstattes med henvisning til gjeldende regler for flytting. Opphevelsen av forsikringsvirksomhetslovens § 7-8 trådte i kraft fra 01.01.04.

Med vennlig hilsen
FINANSNÆRINGENS HOVEDORGANISASJON
Livsforsikrings- og pensjonsavdeling

Sissel Rødevand
Sjefaktuar liv

Randi Mørk
Aktuar

Vedlegg